

Kiusaamisen vastainen toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelman tavoitteena on ehkäistä kiusaamista ja luoda toimintakulttuuria, jonka avulla mahdolliset kiusaamistapaukset tulevat jo varhaisessa vaiheessa esille. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista (Liite1).

Suunnitelma jakautuu kahteen osaan: kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistapausten käsittelyyn.

Tiedottaminen kiusaamisen vastaisesta toiminnasta on avointa, koko lukioyhteisölle suunnattua toimintaa. Tavoitteena on näin luoda opiskelijoille selkeä käsitys siitä, että kiusaaminen ei ole hyväksyttyä toimintaa koulussamme. Vastaavasti tiedottamisella halutaan tuoda esille, miten kiusaamistapausten havaitsemisten kohdalla opiskelijan tulee toimia.

Wilma-tiedotteessa tuodaan opiskelijoille ja huoltajille tiivistetysti esille koulumme kiusaamisen vastainen toimintamalli. Lisäksi tiedote sisältää opiskelijahuollon esittelyn yhteystietoineen.

Lukuvuoden alussa koko koulun yhteisessä tilaisuudessa opiskelijahuollon henkilökunta esittäytyy.

1. Ennaltaehkäisy

PEREHDYTTÄMINEN lukion vuosittaiseen toimintaan ja perinteisiin, jotta epätietoisuutta toimintatavoista ei tulisi. Lukuvuoden alussa koulun tapahtumavuoden läpikäynti, jotta tieto tapahtumien sisällöt ja vastuukysymykset selkeytyvät. Opiskelijahuollon henkilökunnan, opiskelijakunnan hallituksen ja tutoreiden toiminnan esittely.

YHTEISET vuosittaiset TAPAHTUMAT:

- lentopalloturnaus lokakuussa
- koulun yhteinen retki kiirastorstaisin
- toiminnallinen päivä lukuvuoden viimeisellä viikolla
- Helsinki-päivä

2. Kiusaamistapausten käsittely

Kiusaamistapausten esilletulo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa:

- Palautelaatikko, johon voi halutessaan laittaa nimettömänä huomioita
- Työskentelyilmapiirin kartoitus
 - o Kysely lukuvuoden neljännessä jaksossa
 - o Tulosten yleinen käsittely yhteisöllisessä opiskelijahuoltotyöryhmässä, jossa mukana myös opiskelijajäseniä (edustus tutoreilta ja opiskelijakunnan hallituksesta)
- Haastattelut
 - o kuraattori haastattelee hiihtoloman jälkeen alkajavuoden opiskelijat

- opinto-ohjaaja haastattelee yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa alkajavuoden opiskelijat loppukeväällä

Esille tulleet kiusaamistapaukset käsitellään tapauskohtaisesti rakentuvissa kokoonpanoissa sisältäen jäseniä opiskelijahuoltotyöryhmästä ja opettajista. Rangaistuksina kiusaamisesta voivat olla lukiolain mahdollistamat toimenpiteet ja vakavissa tapauksissa voidaan soveltaa rikoslain pahoinpitelyyn liittyviä rangaistuksia (Liite2).

Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vuosittain uusien opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa huoltajatapaamisen yhteydessä käydyin keskustelun pohjalta. Esiin tulleet tarkennukset lisätään toimintasuunnitelmaan lukion opettajakokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti ja ne saatetaan koulutuksen järjestäjän ja muiden sidosryhmien tiedoksi.

Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjijämisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas.

Kiusaamisen määrittelyminen

Kiusaamista on vaikea määritellä ja mitata, koska siinä on toiminnan lisäksi kyse asenteista; kuinka kiusattu itse asennoituu kiusaamiseensa ja kuinka muut yhteisön jäsenet suhtautuvat kiusattuun.

Määritelmässä esiintyvää jatkuvuuden ja toistuvuuden vaatimusta on myös syytä tarkastella kriittisesti. Kuinka usein kiusaamiseen liittyviä tekoja täytyy tapahtua, jotta niitä voidaan kutsua kiusaamiseksi? Jo muutamasta yksittäisestä kiusaamiskerrasta voi syntyä kiusatun mielessä kiusatuksi tulemisen uhka.

Yhtenä lähtökohtana kiusaamisen määrittelyissä voidaan pitää kiusaamisen kohteeksi joutuneen omia kokemuksia. Jokainen kokee kiusaamisen omalla tavallaan. Koulun aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi koulussa.

4.8.2017 MLL (mll.fi)

Lukiolaki määrittelee opiskelijan oikeuden turvalliseen opiskeluympäristöön:

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.

Koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallituksen tulee opetussuunnitelman perusteissa antaa määräykset suunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

(Lukiolaki luku 7, 40§)

Kurinpitorangeistukset

Kiusaamisesta voidaan rangaista opiskelijaa lukiolain mahdollistamilla tavoilla:
Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määrääjäksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangeistuksia.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

(Lukiolaki luku 7, 41§)

Kiusaaminen rikoslaisissa:

Vakavissa tapauksissa kiusaaminen voidaan antaa poliisiviranomaisen selvitettäväksi, sillä vaikka rikoslaisissa ei ole erityistä mainintaa kiusaamisesta, voi kiusaaminen täyttää pahoinpitelyn edellytykset ja näin ollen olla rikoslain mukaan rangaistavaa.

Koulukiusaaminen voi täyttää rikoksen edellytykset, jos rikoksen uhrin mielenterveys vahingoittuu kiusaamisen seurauksena, tai jos rikoksenteijä ruumiillista väkivaltaa käyttämällä kiusaa uhria.